

Sprawozdanie merytoryczne
z realizacji zadania pt. „Dofinansowanie działalności edukacyjnej
Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej”, wg harmonogramu
rzeczowo – finansowego do umowy nr WFOŚ/D/723/4/2017
w okresie od 01.01.2017r. do 30.06.2017r.

Uczestnicy wszystkich zadań oraz akcji edukacyjnych Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej zostali poinformowani o dofinansowaniu zadań ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

W 2017 roku Centrum realizowało działania wynikające z kontynuacji wieloletnich zadań edukacyjnych. Podjęto coroczne prace związane z edukacją (np. warsztaty i stoiska edukacyjne dla dorosłych, edukacyjne przedsięwzięcia plenerowe, lekcje pokazowe, konkursy). Korzystając z potencjału interdyscyplinarnego zespołu, samodzielnie przygotowano rozbudowane pomoce dydaktyczne. Wiele czasu pracownicy CIEE poświęcili na przygotowanie, już tradycyjnej, akcji „Bioróżnorodność – poznaj by zachować”. Wpisując się w obchody ogłoszonego przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Roku Wisły, Centrum w swoich działaniach nawiązuje do Królowej naszych rzek i jej dopływów. Jak co roku, w sezonie letnim CIEE ma również praktykanta z Wydziału Biologii UG wspomagającego liczne warsztaty terenowe. Nie zabrakło również nowych wyzwań, które realizowane są wzbogacając ofertę i możliwości CIEE.

Całoroczne działania informacyjne

1. Strona Internetowa CIEE oraz pozostałe strony i bazy Internetowe Centrum

Dotychczas wykonane działania w ramach zadania

Centrum prowadzi, na bieżąco aktualizowaną stronę internetową - www.ciee-gda.pl, która jest jednym z podstawowych narzędzi komunikacji z odbiorcami, umożliwiając zapraszanie na oferowane przedsięwzięcia i informując o ich efektach. W zakładce – aktualności prezentowano zaproszenia oraz sprawozdania m.in. z konkursów, akcji „Bioróżnorodność...”, spotkań czwartkowych. W zakładce „Oferta edukacyjna” prezentowano aktualnie prowadzone warsztaty. Informacje o konkursach i ich wynikach aktualizowano w zakładce „Konkursy”. Ze stroną zintegrowana jest nowoczesna, elektroniczna baza księgozbioru ułatwiająca zainteresowanym zorientowanie się w zgromadzonych, dostępnych w siedzibie CIEE zasobach. Poza główną stroną, Centrum prowadzi jeszcze kilka innych - www.infoeko.pomorskie.pl, www.poznajemydrzewaikrzewy.pl, www.roverowa-siec.pl. W bieżącym roku opłacono roczne utrzymanie domeny stron www.roverowa-siec.pl.

Dodatkowo, pracownicy prowadzą aktualizowany na bieżąco profil Centrum na Facebooku. Profil wspomaga promocję działań prośrodowiskowych zarówno CIEE jak i zaprzyjaźnionych instytucji, docierając do szerokiego grona odbiorców. Do końca czerwca profil „polubiło” 1006 osób i liczba stałych odbiorców systematycznie rośnie.

Na bieżąco do posiadaczy aplikacji mobilnej na telefon „CIEEkawostki” (aplikacja jest napisana pod systemy Android 4+ oraz Windows Phone 7.8+) docierają informacje o działaniach Centrum. Aplikacja jest kompatybilna ze stroną internetową CIEE.

Efekt ekologiczny

Szeroka gama zagadnień umieszczonych na stronie internetowej CIEE, na Facebooku wpływa na poszerzenie grona odbiorców i możliwości oddziaływania, służy także propagowaniu informacji o przedsięwzięciach podejmowanych przez Centrum, PZPK oraz inne organizacje i instytucje zajmujące się ochroną środowiska i edukacją przyrodniczą. Strona ma również wymiar edukacyjny, dzięki zakładce "Ważne informacje". Ten cel jest systematycznie osiągnięty, a liczba wizyt na stronach systematycznie rośnie:

- www.ciee@gda.pl – 89 782
- www.infoeko.pomorskie.pl – 33 609
- www.roverowa-siec.pl – 18 338
- www.poznajemydrzewaikrzewy.pl – 20 572
- Statystyki Facebooka. Dane z okresu 6 czerwca – 5 lipca 2017 r.
- 1 007 polubień strony
- Liczba osób, które widziały którykolwiek z postów strony (Unikatowi użytkownicy) ok. 120 000 osób

Całoroczne działania edukacyjne

1. Warsztaty dla różnych grup odbiorców

Dotychczas wykonane działania w ramach zadania:

A. Całoroczny cykl warsztatów dla odbiorców w różnym wieku

a. Warsztaty pokazowe

Warsztaty edukacyjne to niesłychanie istotny element propagowania wiedzy prośrodowiskowej, dający możliwość utrzymania stałego kontaktu z bezpośrednim odbiorcą, czyli zarówno uczniami różnych grup wiekowych, jak i nauczycielami. Stanowią one inspirację i dają możliwość wzbogacania warsztatu nauczycieli wiedzą o nowych metodach pracy oraz przekazywania ciekawych materiałów edukacyjnych, pozyskiwanych z instytucji i organizacji z terenu całej Polski. Grupy uczestniczące w warsztatach są również informowane o innych działaniach Centrum, zapraszane do udziału w konkursach, akcjach edukacyjnych oraz zachęcane do korzystania z multimedialnego programu o drzewach. Warsztaty pokazowe stanowią w związku z powyższym element promujący ofertę CIEE oraz różne działania prośrodowiskowe.

Ze względu na ograniczone możliwości sali edukacyjnej Centrum tegoroczna oferta zajęć skupia się na warsztatach terenowych a także na zajęciach prowadzonych w siedzibach instytucji, z którymi Centrum współpracuje. Zajęcia stacjonarne w siedzibie CIEE skierowane są do małych grup – maksymalnie 20-osobowych. Pierwsza połowa roku była zdominowana głównie przez prezentacje konkursowe grup z „Bęc jabłkiem w głowę” – których w czasie od stycznia do końca marca odbyło się ponad 50, przez co odbyło się mniej warsztatów.

Centrum, na zaproszenie Przedszkola nr 51 w Gdańsku, przeprowadziło również cykl terenowych warsztatów w Parku Reagana dla dzieci w wieku 4-6 lat. Zajęcia były częścią projektu badawczego „W harmonii z przyrodą” w ramach edukacji dla zrównoważonego rozwoju 5 przedszkoli. Pracownicy CIEE przeprowadzili także 4 warsztaty pokazowe dla uczniów ze szkół w Mikołajkach Pomorskich oraz w Sztumie. W trakcie pierwszej połowy roku zrealizowano warsztaty dla grup:

Przedszkole – 14

SP - 5

Gimnazjum – 4

Szkoła Specjalna - 1

Warsztat dla „Wyspa Skarbów” GAK (ferie) – 1 szt.

Półkolonie letnie – 1 szt.

Sejmik Ekologiczny w ZKPiG nr 24 w Gdańsku – ok 400 osób

Pokazowe warsztaty dla uczniów szkół w Sztumie i Mikołajkach Pomorskich – 4 warsztaty – ok 130 osób

Prelekcja w Szkole w Rumii – 100 osób

W zdecydowanej większości były to warsztaty terenowe, częściowo na podstawie jednej z gier terenowych stworzonych przez zespół Centrum.

Łącznie w warsztatach wzięło udział ok. 1 250 uczniów i ok. 60 nauczycieli.

- b. W ramach XII edycji autorskiego projektu **„Dojrzały smak przygody”**, cieszącego się dużym zainteresowaniem, kompleksowego cyklu warsztatów, aktywizujących i integrujących emerytów i seniorów wokół zagadnień przyrodniczych, przygotowano 20 wypraw z przewodnikami. Do końca maja przygotowywano tegoroczny harmonogram warsztatów, zapraszając do współpracy Trójmiejski i Kaszubski Park Krajobrazowy, Park Krajobrazowy „Dolina Słupi” i Zieloną szkołę w Schodnie. Cotygodniowe wyprawy piesze, o zróżnicowanym poziomie trudności, prowadzą trasami ukazującymi wartości przyrodnicze oraz kulturowe Trójmiasta i najbliższych okolic. Wpisując się w obchody ogłoszonego przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Roku Wisły w programie uwzględniono wyprawy prowadzone nad Wisłą i innymi rzekami. Podczas wędrówek uczestnicy zdobywają wiedzę przyrodniczą (np. mykologiczną, lichenologiczną, ornitologiczną, botaniczną, krajoznawczą, geologiczną, dendrologiczną...) a także przygotowują dokumentację fotograficzną, udostępnianą na bieżąco na Facebooku. Spacerując wspólnie przez 11 lat zauważyliśmy, że wiedza seniorów o regionie i jego dziedzictwie przyrodniczym i kulturalnym jest ogromna, zatem zaproponowaliśmy warsztat - wyzwanie podczas którego wszyscy przez chwilę pełnili rolę przewodników. Ponadto jedna z doświadczonych uczestniczek cyklu DSP samodzielnie poprowadzi jedną z wypraw. Do końca czerwca odbyły się 4 warsztaty:

- 31 maja - Wycieczka do Hydrowężła Bielkowo
- 7 czerwca CIEE
- 14 czerwca - Przełom Babidolski - Radunia
- 21 czerwca - Szlak Zagórskiej Strugi
- 28 czerwca Rezerwat Beka – skarby przyrodnicze delty rzeki Redy

W sumie uczestniczyło w nich 118 osób.

- c. Centrum, czynnie uczestniczyło w **Święcie Gdańskiej Nauki** organizowanym przez Fundację Gdańską w dniach 30 stycznia - 3 lutego. Przygotowano warsztaty pod hasłem „Gdańsk uczy się od przyrody”, mające na celu przybliżenie przyrodniczych zainteresowań Jana Heweliusza. Przeprowadzono 7 warsztatów.

W działaniach wzięło udział ok. 150 uczniów i 10 nauczycieli.

- d. **Cykliczne „spotkania czwartkowe”** – zrealizowano 6 spotkań , których tematem przewodnim były rzeki oraz zagrożenia i możliwości ochrony różnorodności biologicznej:
- 19 stycznia - „Dajcie spokój Wiśle” Jan Marcin Węśławski
 - 16 lutego - „Rezerwat Beka – skarby przyrodnicze delty rzeki Redy” Florian Kowalczyk i Hanna Rachwałd

- 16 marca - „Ważki - drapieżcy dwóch środowisk” Grzegorz Jędro
- 20 kwietnia - „Turystyka aktywna bezpiecznym udostępnieniem obszarów przyrodniczych na przykładzie rzeki Wisły” Marta Chełkowska
- 18 maja – „Czynna ochrona przyrody nad dolną Wisłą” Jarosław Pająkowski
- 22 czerwca – „Zimorodek – klejnot jezior i rzek Zaborskiego Parku Krajobrazowego” Grażyna Jaszewska

Większość spotkań (styczniowe, lutowe, kwietniowe i czerwcowe) udało się zrealizować w ramach partnerskiej współpracy.

W spotkaniach czwartkowych uczestniczyło 168 osób.

- e. 8 czerwca CIEE zorganizowało warsztaty dla nauczycieli w Zakładzie Biotechnologii Morskiej Instytutu Oceanografii UG „Wodny mikrokosmos– różnorodność fitoplanktonu wód przybrzeżnych i śródlądowych”. Spotkanie miało charakter praktyczny – po teoretycznym wprowadzeniu były 2 godziny zajęć praktycznych z mikroskopami. W szkoleniu wzięło udział 8 nauczycieli, co wynikało z możliwości pracowni zakładu.
- f. W ramach współpracy z Fundacją Generacja zrealizowano rodzinne warsztaty terenowe w Dolinie Samborowo dla ok. 30 osób
- g. W ramach współpracy ze Środowiskowym Domem Samopomocy – Ośrodkiem Adaptacyjnym Sopockiego MOPSu przeprowadzono terenowe warsztaty przyrodnicze w ujściu Wisły, wpisujące się w założenia Roku Wisły. W zajęciach wzięło udział 9 podopiecznych oraz 3 opiekunów.
- h. W ramach promocji walorów przyrodniczych województwa pomorskiego oraz wpisując się w założenia Roku Wisły zrealizowano warsztaty terenowe w rezerwacie Mewia Łacha dla ponad 30-osobowego szkolnego koła PTTK z województwa podkarpackiego.
- i. Tworzenie pomocy dydaktycznych – na potrzeby działań realizowanych przez Centrum zbudowane zostały dwie instalacje edukacyjno- dydaktyczne:
 - Parawan – umożliwiający rozdzielanie miejsc z różnymi formami edukacji oraz umożliwiający umieszczanie różnych form edukacyjnych w przystępny sposób.
 - „Naturalna retencja” – instalacja pokazująca wpływ naturalnej retencji, przygotowana na piknik „Bioróżnorodność – poznaj by zachować”, wykorzystywana podczas różnorodnych działań edukacyjnych.

Rozpoczęto także przygotowania drewnianego domino przybliżającego pospolite gatunki drzew.

Efekt ekologiczny

Celem jest poszerzenie wiedzy dotyczącej kluczowych zagadnień związanych z przyrodą i środowiskiem, istoty bioróżnorodności i jej wpływu na jakość życia mieszkańców oraz pogłębienie postaw proekologicznych. Istotny jest również stały kontakt z odbiorcami działań CIEE a także dalsza promocja siedziby Centrum i multimedialnego programu do nauki rozpoznawania drzew www.poznajemydrzewaikrzewy.pl.

W sumie w powyższych działaniach edukacyjnych uczestniczyło ok 1 850 osób, w tym 83 nauczycieli.

2. Konkursy

Dotychczas wykonane działania w ramach zadania

W roku 2017 kontynuowane były organizowane i prowadzone od lat konkursy „**Bęc, jabłkiem w głowę**”, „**Znani i nieznani – ptasi sąsiedzi**”, „**Zielone pytanie**”, mające na celu promowanie wśród dzieci, młodzieży i dorosłych postaw prośrodowiskowych oraz ułatwiające rozumienie procesów zachodzących w środowisku, a także poszerzanie wiedzy na temat walorów przyrodniczych i kulturowych oraz korzyści płynących z działań na rzecz środowiska.

- Bęc jabłkiem w głowę. Od stycznia do końca marca odbywały się w siedzibie Centrum oraz w Centrum Nauki Experiment prezentacje półfinałowe grup ze szkół podstawowych i gimnazjów.

W dniach 12 i 19 kwietnia 2017 roku w siedzibie Centrum Nauki Experiment w Gdyni (Partnera projektu) odbył się finał połączony z wręczeniem nagród uczestnikom – laureatom konkursu! W sumie wyłoniono 21 grup finalistów: 12 grup w kategorii szkół podstawowych oraz 9 w kategorii gimnazjalnej. Łącznie nagrodzono 74 osoby (16 opiekunów oraz 58 uczniów). Każdy laureat (oraz opiekun grupy) otrzymał zegarek sportowy Geonaute W 500 oraz zestaw upominków edukacyjnych od Centrum Nauki Experiment. Prezentacje finałowe to duże przeżycie. Nie tylko dla laureatów konkursu ale także ich rodzin, opiekunów a także dla nas – organizatorów i członków komisji jury. Konkurs jest wspaniałą okazją dla młodych ludzi, których horyzonty wykraczają poza ramy szkolnego programu edukacyjnego, do zaprezentowania wybranego z listy zagadnienia w formie eksperymentu/doświadczenia. Ponieważ wiemy, jak kreatywni bywają młodzi ludzie, jeden z tematów konkursowych jest tematem „wolnym”, dzięki takiemu zabiegowi Jury co roku jest mile zaskakiwane niezwykłymi pomysłami uczniów. Półfinalistom z Gdyni i ich opiekunom przekazano: 75 szt. Plecaków Decathlon 10 l oraz 60 szt. saszetek typu „nerka”. Półfinaliści z Gdańska wraz z opiekunami grupy otrzymali w sumie 138 szt. saszetek typu „nerka” w różnych wersjach kolorystycznych.

Reasumując, niemal 300 uczestników zaprezentowało się łącznie w półfinałach w siedzibie CIEE oraz w siedzibie Centrum Nauki Experiment w Gdyni. Na spotkaniach finałowych nagrodzono 74 osoby.

Uwzględniając eliminacje szkolenie - łącznie w konkursie bierze udział ok 400 osób.

- „Znani i nie znani ptasi sąsiedzi” – trzynasta edycja konkursu plastycznego, adresowanego do klas IV-VI szkół podstawowych z Trójmiasta, miała na celu zapoznanie uczniów z gatunkami ptaków wodno-błotnych spotykanymi w naszych miastach. Dzięki takiej tematyce konkurs wpisał się w obchody ogłoszonego przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Roku Wisły. Była to edycja trzynasta, więc może dlatego dotarło do nas mniej prac niż w poprzednich latach. Jest to trudny rok dla szkół, co dało się zauważyć również przy konkursie eksperymentalnym „Bęc jabłkiem w głowę”. Mamy nadzieję, że w przyszłych latach powrócimy do typowej dla tego konkursu dużej frekwencji.

Do CIEE dostarczono 16 plakatów na temat „Ptaki wodno-błotne w moim mieście”, w konkursie uczestniczyło ok. 350 uczniów i 25 nauczycieli. Laureaci - wyłonione 3 klasy z opiekunami (ok. 60 osób) – otrzymały przewodniki do rozpoznawania ptaków oraz wzięły udział w wycieczce przyrodniczej (głównie o charakterze ornitologicznym) do rezerwatu Mewia Łacha w ujściu Wisły. Przyznano również 3 wyróżnienia – klasy nagrodzono książkami.

- „Zielone pytanie” – Co miesiąc na stronie internetowej Centrum, aplikacji na telefon i na Facebooku publikowane jest aktualne „Zielone pytanie” wraz z odpowiedzią i laureatami z poprzedniego miesiąca. Konkurs adresowany jest do wszystkich grup wiekowych i ma za zadanie upowszechniać wiedzę o ochronie środowiska, dziedzictwie przyrodniczym i kulturowym w województwie pomorskim oraz pokazywać miejsca cenne przyrodniczo w regionie. Ponadto konkurs służy promocji działań prośrodowiskowych Centrum. Tegoroczne pytania związane są w dużej mierze z trwającym rokiem Wisły. Wśród autorów poprawnych odpowiedzi, co miesiąc, rozlosowywane są nagrody książkowe oraz drobiazgi w postaci zakładek, siatek bawełnianych czy maskotek odblaskowych. W każdym miesiącu nagrody otrzymują 3 osoby.

Zadane pytania:

Styczeń – „Zima za pasem. Część zwierząt „uciekła” do ciepłych krajów, część zapadła w długi sen, inne zaś wykorzystały czas jesiennego bogactwa do gromadzenia zapasów, które

mogą teraz wykorzystać. Proszę o podanie 4 rodzimych zwierząt (w tym co najmniej jednego ptaka), które gromadzą zapasy na zimę. Co może wchodzić w skład zapasów zimowych?”

Luty - „Co to są korytarze migracyjne i po co się je zostawia i utrzymuje? Dla jakich organizmów są bardzo istotne?”

Marzec – „Co łączy domowe zwierzę słynące z niezależności oraz drzewo będące wizytówką Żuław? Dla podpowiedzi, określeniem tym posługujemy się najczęściej w okolicy Wielkanocy. Jak ta Żuławska wizytówka pomaga mieszkańcom terenów podmokłych?”

Kwiecień – „Kwiecień to miesiąc kapryśny i bardzo deszczowy. Obfite opady szczególnie na mniejszych ciekach mogą doprowadzić do wezbrań i podtopień. Jak możemy minimalizować tego typu niszczycielską działalność rzek?”

Maj – „Zapory wodne i zbiorniki retencyjne mają nam dostarczać energii i chronić nas przed powodzią, jednak źle zaprojektowane i użytkowane mogą stać się pułapką ekologiczną dla wielu zwierząt wodnych i ziemnowodnych. Jakie cechy powinny mieć takie budowle hydrotechniczne by zminimalizować ich negatywny wpływ na środowisko naturalne?”

Czerwiec - „Proszę wymienić po 2 gatunki: ssaków, ptaków, roślin i bezkręgowców mocno związanych z rzekami”

W tym półroczu nagrodzono 16 osób

Efekt ekologiczny

Celem prowadzenia konkursów jest stały kontakt z odbiorcami oraz zachęta do systematycznego poszerzania wiedzy i doskonalenia umiejętności związanych z ochroną środowiska i przyrody. Szeroki wachlarz konkursów ma na celu stworzenie możliwości zastosowania różnych metod realizacji zadań, a także objęcie możliwością uczestnictwa wielu grup odbiorców od najmłodszych, przez uczniów wszystkich poziomów nauczania, po osoby starsze.

Niezaprzeczalnym efektem jest poszerzanie wiedzy prośrodowiskowej, umiejętności pracy w grupach multidyscyplinarnych (np. „Bęc...”), poszerzanie umiejętności prezentacji wyników swojej pracy, możliwość zapoznania z metodami pracy i osiągnięciami innych, a także kształtowanie i popularyzacja prośrodowiskowych postaw wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.

W konkursach wzięło w sumie udział ponad 800 osób.

3. Kampanie edukacyjne

Centrum poza przygotowaniem swojej, już dziewiątej kampanii „Bioróżnorodność – poznaj by zachować” czynnie włącza się i wspiera kampanie prowadzone przez inne instytucje i organizacje. W działaniach realizowanych w 2017 roku tematem przewodnim są rzeki.

A. „Bioróżnorodność – poznaj by zachować”

Dotychczas wykonane działania w ramach zadania

Prace związane z przygotowaniem akcji rozpoczęły się w styczniu. W trakcie ponad czterech miesięcy przygotowano napisano setki maili, wykonano dziesiątki telefonów, odbyło się wiele spotkań Partnerów i instytucji. Między innymi w Centrum zorganizowano dwa spotkania informacyjne z pracownikami WFOŚiGW w Gdańsku, spotkanie wszystkich edukatorów PZPK, spotkania z

realizatorami i wykonawcami. Przygotowano koncepcje wielu stoisk oraz ich wyposażenia w elementy edukacyjne. Tak chociażby powstała makieta prezentująca tereny zalewowe i pomysł na zbudowaną przez pracownika CIEE instalację prezentującą rzeki meandrujące i uregulowane. Sporo czasu poświęcono również opracowaniu spójnego wizerunku graficznego i szerokiej promocji przedsięwzięcia.

W dniach 19-20 maja odbył się IX piknik edukacyjny pod hasłem „Bioróżnorodność – poznaj by zachować”.

W tym roku główną bohaterką była Rzeka Wisła, jednak starano się podejść do tematu przewodniego szerzej – tak by ogólnie spojrzeć na zagadnienia związane z wszystkimi rzekami a także by pokazać bogactwo przyrodnicze rzek znajdujących się w dorzeczu Wisły oraz tych uchodzących bezpośrednio do Bałtyku.

Intencją Centrum było zgromadzenie na pikniku różnych instytucji, stowarzyszeń, jednostek rządowych i samorządowych, uczelni, kół naukowych, których działalność w mniejszym bądź większym stopniu nawiązuje do Wisły. A ponieważ każdy jest inny, inaczej się uczy, ma różną wyobraźnię, trafiają do niego inne argumenty to zdywersyfikowano formy przekazu. Wraz z licznymi Partnerami zaoferowano 45 różnorodnych, profesjonalnych stoisk edukacyjnych. Edukatorzy przybyli z różnych części kraju - począwszy od Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych z Lubartowa, poprzez Białowieski Park Narodowy i Starostwo Powiatowe w Hajnówce, czy Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie. Nawiązanie współpracy z tak zróżnicowanymi i często odległymi jednostkami jest szczególnie cenne. Podczas piątkowego pikniku w Zespole pałacowo-parkowym w Kolibkach na 26 stoiskach edukowało ponad 80 osób. Goszczono głównie grupy zorganizowane ze szkół z całego województwa. Satysfakcjonujące oraz motywujące jest to, że często grupy szkolne przemierzają wiele kilometrów, by odkrywać tajniki bioróżnorodności. Do dyspozycji uczestników pikniku w sobotę w Parku im. R. Reagana, na 43 stoiskach, było 170 edukatorów gotowych dzielić się swoją wiedzą i pasją. Wspaniałym uzupełnieniem merytorycznych treści byli aktorzy z Teatru Delikates, którzy towarzyszą bioróżnorodności od kilku lat. Ich artystyczne i niekonwencjonalne spojrzenie na przyrodę, pomysł na „siebie” w przedsięwzięciu sprawiają, że zawsze ubarwiają pikniki. Dzięki zaangażowaniu tak wielu osób udało się pokazać naturalność, bogactwo przyrodnicze oraz różnorodność Wisły i innych rzek. Przygotowując piknik, dzięki dużemu zaangażowaniu zespołu Centrum oraz temu, że piknik jest już wydarzeniem rozpoznawalnym, „z tradycjami” udało się zaprosić do współpracy barterowej 35 Partnerów.

Dla nas – organizatorów, największym sukcesem i satysfakcją jest pochwała uczestników, Partnerów oraz wysoka frekwencja. Szacujemy, że przez dwa dni z piknikowych atrakcji mogło skorzystać nawet 5 000 osób.

Docierają do nas głosy, że to jedno z ulubionych przedsięwzięć edukacyjnych także edukatorów. To świetna okazja by wymienić się wiedzą, kontaktami i zainspirować nowymi pomysłami. Dla nas – organizatorów to nieustannie ogromne wyzwanie, nie tylko logistyczne. Co roku chcemy zaskoczyć uczestników pikników, z jednej strony „wyczerpać” temat a z drugiej pozostawić odrobinę niedosytu. Tak, by za rok wszyscy mieli ochotę wspólnie z nami poznawać tajniki kolejnych zagadnień związanych z bioróżnorodnością.

W ramach działań promocyjnych wykonano:

- 500 szt. plakatów (eksponowane w siedzibach Partnerów i instytucji współpracujących, na terenie Trójmiasta, dostarczone do szkół, domów kultury, centrów informacji turystycznej..);
- 5 słupów reklamowych w Gdańsku, na których eksponowano plakaty (dzięki dodatkowym środkom pozyskanym w ramach partnerstwa z Gdańską Fundacją Wody);
- 5 plakatów wielkoformatowych – w wiatach przystankowych eksponowanych w Gdańsku;

- Mailing do osób indywidualnych, instytucji, mediów...;
- Publikacja zaproszeń na stronach internetowych i portalach;
- Kampania radiowa – 25 spotów na antenie Radia Gdańsk;
- Promocja na facebooku – dzięki zaangażowaniu organizatorów i Partnerów bezkosztowa kampania na portalu społecznościowym była widoczna i skuteczna
- Wywiady Radio Gdańsk, Radio Plus, Magazyn Ekologiczny;

Na uwagę zasługuje wspólny wizerunek pikniku, który osiągnięto dzięki wykonaniu koszulek dla wszystkich edukatorów oraz bannerów oznaczających teren, na którym prowadzono działania edukacyjne. Wykorzystano także uniwersalne bannery i monidła wykonane w poprzednich latach. Przygotowując się do pikników starano się dobrać tematycznie sąsiadujące ze sobą stoiska a także umieścić je w Parku Reagana w sposób celowy i logiczny - założono, że główna aleja stanowiła rzekę Wisłę (stoiska związane z jej ujściem oraz zagadnieniami morskimi znajdowały się w pobliżu molo) a warsztaty poruszające bardziej ogólną tematykę lub prezentujące dopływy Wisły były umieszczone w bocznej alejce.

Dzięki współpracy z Gdańską Fundacją Wody udało się pozyskać dodatkowe środki na przygotowanie Bioróżnorodności, wykorzystano je na zamówienie makiety terenów zalewowych, zakup materiałów do makiety CIEE wyjaśniającej retencję, zaprojektowanie i wykonanie bannerów i ekspozycję plakatów na słupach.

Na potrzeby stoisk piknikowych przygotowano interaktywną makietę „Wisła – ostatnia dzika rzeka. Poznaj różnorodność terenów zalewowych”. Uczestnicy pikniku poznali system działania terenów zalewowych, ławic, łach, kęp i łąk zalewowych. Posługując się przygotowanymi wcześniej pionkami, „obstawiali” najlepsze miejsce do wypasu i budowy domu. Gra ma na celu poszerzenie wiedzy związanej z potrzebą zachowania terenów zalewowych, ich rolą i związaną z tym ochroną.

Drugą interaktywną tablicą edukacyjną to „Szlakiem Królowej. Poznaj system rzeczny Wisły.” Stanowisko wyszywania systemu rzecznej Wisły oraz wskazywania głównych nadwiślańskich miast na filcowej mapie pomaga utrwalać wiedzę geograficzną.

Makiety są wykorzystywane przez pracowników Centrum podczas różnorodnych plenerowych działań edukacyjnych, ponadto będą używane jako pomoce naukowe podczas stacjonarnych warsztatów pokazowych.

Partnerzy

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku, Akwarium Gdyńskie MIR-PIB, Gdańska Fundacja Wody, GIWK, Stacja Morska IO UG im. Profesora Krzysztofa Skóry, GBPW KULING, Naukowe Koło Chemików PG, Studenckie Koło Naukowe Oceanografów UG, Słowiński Park Narodowy, Studenckie Koło Naukowe Botaniczne "Zioło" UG, Zespół Szkół Architektury Krajobrazu i Handlowo – Usługowych, Fundacja ARMAAG, Ogród Roślin Leczniczych GUM, Liga Ochrony Przyrody Okręg w Gdańsku i Oddział w Kościerzynie, Eko-Centrum Heliantus, Pomorski Ośrodek Rehabilitacji Dzikich Ptaków i Drobnych Ssaków Ostoja, Fundacja Akcja Bałtycka, Wydział Środowiska Urzędu Miasta Gdynia, Polski Klub Ekologiczny, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku, Stacja Biologiczna Wydziału Biologii Uniwersytetu Gdańskiego, Stowarzyszenie Eko-Inicjatywa, Centrum Nauki EXPERYMENT w Gdyni, Białowieski Park Narodowy oraz Starostwo Powiatowe w Hajnówce, Gmina Pszczółki, Studenckie Koło Naukowe Chiropterologiczne Uniwersytetu Gdańskiego, Trójmiejska Grupa i Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Zespół Szkół Ekologiczno-Transportowych, Wdecki Park Krajobrazowy, Instytut Rybactwa Śródlądowego, Zakład Ryb Wędrownych, Centrum Hewelianum, Polski Związek

Wędkarski, Gdański Ogród Zoologiczny, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Nr 2 w Gdańsku, Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych Ośrodek Zamiejscowy w Lubartowie, TuBaza, Stowarzyszenie Traffic Design.

Akcja została objęta patronatem honorowym przez Marszałka Województwa Pomorskiego i Prezydentów Miast Gdańska i Gdyni oraz medialnym przez Radio Gdańsk, Magazyn studencki „płyn POD PRĄD”, Magazyn Kaszuby, portal trojmiasto.pl oraz portal edukacyjny www.zielonalekcja.pl, i Ekologia.pl, Gdansk.pl, Gazetę Wyborczą Trójmiasto, Magazyn Together, Czas dzieci.pl

Piknik wpisał się w założenia Międzynarodowej Dekady Różnorodności Biologicznej, proklamowanej przez ONZ oraz Roku Wisły.

Efekt ekologiczny

Celem akcji jest zaakcentowanie w Międzynarodowym Dniu Bioróżnorodności, znaczenia różnorodności biologicznej oraz warunków, od których zależy jej bogactwo. W tym roku najważniejsze było przybliżenie królowej polskich rzek – Wisły. Ukazanie jej jako wspaniałego dziedzictwa przyrody, ostoji różnorodności biologicznej.

Efektom jest zachęcenie ok. 5 000 osób do bliższego poznania Wisły, poszerzenie wiedzy o bioróżnorodności, zachęcenie do aktywnego uczestniczenia w działaniach na jej rzecz.

Akcja była wartościowym przedsięwzięciem i pozwoliła na przekazanie wiedzy wielu nawet przygodnym spacerowiczom.

B. Inne akcje edukacyjne:

Centrum, już tradycyjnie, zapraszane jest przez różne organizacje i instytucje do wzięcia udziału w organizowanych przez nie akcjach prośrodowiskowych. Jest to okazja do zaprezentowania szerokiej oferty działań Centrum, promocji PZPK, a także kreowania pozytywnych postaw wobec środowiska i zrównoważonego rozwoju:

- Zaprojektowanie we współpracy z Wydziałem Środowiska Miasta Gdyni tablic mówiących o zasadach dokarmiania ptaków wodnych i miejskich realizowano od lutego do końca kwietnia. Centrum opracowało merytoryczną treść tablic a współpracując z rysownikiem, konsultując z pracownikami Wydziału Środowiska i Plastykiem miasta Gdynia przygotowało wizerunek tablic, które jesienią zostaną ustawione w wielu miejscach Gdyni.
- „Akcja Karmnik” – podczas akcji uczestnicy mogli się przyjrzeć pracy „obrączkarza”, zobaczyć rodzime gatunki ptaków z bliska, a także zdobyć informacje na temat właściwego dokarmiania ptaków zimą oraz postępowania w przypadku znalezienia rannych/chorych zwierząt. Odbyły się trzy sobotnie akcje, w których uczestniczyło ok 60 osób.
- 22 marca – spotkanie edukatorów PZPK w Centrum dotyczące przygotowania pikników „Bioróżnorodność – poznaj by zachować” w Gdańsku i Słupsku oraz innych wspólnych działań edukacyjnych.
- 23 kwietnia Centrum w ramach akcji poprowadziło prelekcję Drzewa – ludziom dla ok. 50 osób. Podczas prezentacji przedstawiono garść niezbitych dowodów ukazujących wagę drzew – tym razem skupiając się na korzyściach płynących dla ludzi. Spotkanie odbyło się dzięki współpracy ze stowarzyszeniem The Art of Living i Leśnym Ogrodem Botanicznym w Marszewie w Gdyni (Nadleśnictwo Gdańsk).
- 12 – 15 maja współpraca z Polskim Klubem Ekologicznym w ramach projektu „Marine Litter in Baltic Sea” we współpracy z CCB – wyjazd na konferencję CCB do Rostocku i zaprezentowanie wspólnie podejmowanych działań dotyczących tematyki związanej z zanieczyszczeniem wód plastikiem i bioróżnorodnością terenów nadbałtyckich.

- 16 maja 2017 roku odbyły się VII Wiosenne Warsztaty Przyrodnicze w Zielonej Szkole w Szymbarku. CIEE było jednym z 5 jednostek PZPK, które miały swoje stoisko. Uczestnikami przedsięwzięcia byli przedstawiciele 9 szkół z terenu powiatu kartuskiego (400 uczestników).
- 30 maja – 3 czerwca Green Week w Brukseli - delegacja pracowników z Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych z Zielonej Szkoły w Szymbarku i Schodnie, z Błękitnej Szkoły we Władysławowie oraz z Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej w Gdańsku miała możliwość wzięcia udziału w przedsięwzięciu. W tym roku hasłem przewodnim były "zielone miejsca pracy" Green jobs for a greener future! Pojechaliliśmy tam (jako żywe przykłady zielonych pracowników) posłuchać o perspektywach na przyszłość ale także podzielić się wiedzą o tym jak zielone miejsca pracy funkcjonują w Polsce. Dziękując za wiedzę o niuansach naszej codziennej pracy edukacyjnej zaprosiliśmy do współpracy [Wiktora Malinowskiego](#) z [Teatru Delikates](#) wzbudzając zainteresowanie w Residence Palace - International Press Centre perspektywą spaceru z głową w chmurze! Zastosowaliśmy happening ponieważ w edukacji liczy się czasem zaskoczenie i duża kreatywność, poza niezaprzeczalną i niepodważalną rzetelną wiedzą.
 - Po powrocie z Brukseli na stronie Centrum uzupełniona została zakładka „O nas/About us” o anglojęzyczną prezentację o zielonych miejscach pracy w PZPK.
- 10 czerwca – Viva Oliwa - CIEE uczyło wspólnie z mieszkańcami dzielnicy Święto Oliwy! W ramach naszej obecności pracownicy przygotowali stoisko edukacyjne ukazujące rolę roślin w przyrodzie, ze szczególnym uwzględnieniem naturalnej retencji.
 - Warsztaty rozpoznawania gatunków drzew oraz ukazujące naturalną retencję cieszyły się dużym powodzeniem. Stoisko zachęcało do dyskusji o drzewach oraz naturalnych terenach zalewowych. Dla szczególnie zainteresowanych edukacją (ok. 500 osób) były upominki w postaci zakładek promujących stronę www.poznajemydrzewaikrzewy.pl oraz publikacje propagujące tradycyjne ogrody.
 - Pracownikom CIEE bardzo zależało na uczestniczeniu w Święcie Oliwy. Była to świetna okazja do zaprezentowania działań Centrum i nawiązania współpracy z innymi instytucjami z tego terenu. Na stoisku promowano cykl warsztatów „Dojrzały Smak Przygody”.
- 11 czerwca w ramach XI Pomorskiego Święta Produktu Tradycyjnego w Oliwie CIEE przygotowało stoisko skupiając się na roli drzew w przyrodzie, krajobrazie a także poruszano temat "małej retencji", wykorzystując stworzoną na piknik „Bioróżnorodność – poznaj by zachować” instalację symulującą przebieg wody w rzece naturalnej oraz w rzece z wyprostowanym i wybetonowanym korytem. W ciągu 8 godzin pracy stoisko odwiedziło wielu zainteresowanych, szacunkowo ok. 300 osób.
- 20 czerwca w Parku Krajobrazowym Mierzeja Wiślana przeprowadzona została naukowo-edukacyjna akcja pn.: „BioBlitz – w poszukiwaniu różnorodności biologicznej”, w której brał udział pracownik CIEE.
- Rozpoczęto opracowywanie gry terenowej nad Opływem Motławy, zapraszając do współpracy Stowarzyszenie Opowiadacze Historii Dolnego Miasta oraz 4 pobliskie szkoły. Jest to konsekwencją podjętej tematyki roku 2017 jaką są rzeki. Gra będzie przygotowana w drugim półroczu, prowadzone będą również działania popularyzujące grę (warsztaty terenowe dla uczniów pobliskich szkół) oraz warsztaty dla nauczycieli.
- Pracownik CIEE wspierał działania ochroniarskie i monitorujące podczas rozwijania i zwijania płotków ochraniających płazy. Uczestniczył również w monitorowaniu i przenoszeniu płazów.
- Pracownicy CIEE uczestniczyli w spotkaniach Polskiego Klubu Ekologicznego dotyczących informowania i działań edukacyjnych na temat zagrożenia jakim są mikroplastiki w kosmetykach i środkach czystości.

W sumie w akcjach plenerowych, w których uczestniczyło Centrum wzięło ok. 6 500 osób.

4. Wspieranie merytoryczne i rzeczowe zainteresowanych ekologią **Dotychczas wykonane działania w ramach zadania**

Jednym z zadań CIEE jest wsparcie rzeczowe szkół, organizacji, instytucji z całego województwa książkami, materiałami edukacyjno-promocyjnymi o tematyce przyrodniczo-kulturowej inicjatyw co najmniej międzyszkolnych. Zakupu książek dokonano za całą zaplanowaną kwotę. Z posiadanych zasobów Centrum wspierało inicjatywy o zasięgu międzyszkolnym przekazując atrakcyjne nagrody laureatom konkursów:

1. Zespół Szkół w Przyjaźni
2. Klub Kierowcy Kulturalnego
3. Samorządowe Gimnazjum w Bolszewie
4. ZKPiG nr 2, Szkoła Podstawowa nr 85 w Gdańsku
5. Zespół Szkół w Łęczycach
6. Zespół Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego nr 24 w Gdańsku
7. Koło Łowieckie „Cyranka”
8. Zespół Szkół Architektury Krajobrazu i Handlowo – Usługowych w Gdańsku
9. Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze - Oddział Regionalny w Gdańsku
10. Zaborskie Towarzystwo Naukowe
11. Liga Ochrony Przyrody Zarząd Okręgu w Słupsku
12. Zespół Palcówek Specjalnych w Tczewie
13. Pomorski Urząd Wojewódzki, Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego
14. Gminny Dom Kultury w Linii i Urząd Gminy w Linii
15. Komitet Okręgowej Olimpiady Biologicznej
16. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 2 w Gdańsku
17. Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze - Oddział Regionalny w Sopocie
18. Szkoła Podstawowa nr 24 w Gdańsku
19. Pomorski Urząd Wojewódzki
20. Szkoła Podstawowa nr 20 w Gdańsku
21. Szkoła Podstawowa w Pręgowie

Efekt ekologiczny

Istotnymi celami są wspieranie i zachęcanie do aktywności w poszerzaniu wiedzy ekologicznej oraz poszerzanie możliwości edukacyjnych zarówno szkół jak i indywidualnych osób.

Efektem jest wsparcie 21 konkursów/przedsięwzięć na terenie województwa pomorskiego, wspieranie działań prośrodowiskowych kilkudziesięciu nauczycieli oraz osób i organizacji działających na rzecz środowiska lokalnego. W konkursach w sumie wzięło udział kilka tysięcy osób.

- **Uczestnictwo w konferencjach, szkoleniach i spotkaniach kierowników PZPK** 3-5 lutego – VII Zjazd Ornitologów Pomorza
- 27-28 kwietnia – konferencja Ptaki siewkowe – badania, monitoring i ochrona, organizowana przez Towarzystwo Przyrodnicze Alauda
- 6 kwietnia - seminarium kończące szkolenie e-learningowe „Odpady plastikowe w Bałtyku – o plastikowym potopie i innych zagrożeniach dla różnorodności gatunkowej Morza Bałtyckiego” organizowane przez Polski Klub Ekologiczny, w szkoleniu e-learningowym uczestniczyła pracownica Centrum
- 6 czerwca – szkolenie siedliskowe dla edukatorów z PZPK

- 26-28 czerwca – warsztaty entomologiczne dla pracowników PZPK

III Wyposażenie Centrum oraz eksploatacja siedziby i samochodu, materiały biurowe i tonery do celów edukacyjnych, wynagrodzenia pracowników

1. Materiały biurowe, tonery, eksploatacja sprzętów biurowych, wysyłki

Zakupiono baterie niezbędne do funkcjonowania makiety prezentującej tereny zalewowe oraz opłacono okresową konserwację drukarki. Większość wydatków zaplanowano na drugie półrocze.

2. Eksploatacja samochodu służbowego

W samochodzie na wiosnę zostały wymienione opony na letnie.

3. Ubezpieczenie samochodu służbowego, budynku, działań edukacyjnych

Samochód będący w użytkowaniu Centrum został ubezpieczony w zakresie OC, AC i NW. Ubezpieczono także działania edukacyjne Centrum.

4. Eksploatacja siedziby, sprzątanie, środki czystości

Siedziba Centrum, zarówno wewnątrz jak i teren wokół jest systematycznie sprzątana. Zakup środków czystości zaplanowano na drugie półrocze.

Podsumowanie

Pracownicy Centrum realizując zaplanowane zadania otwarci są na pojawiające się możliwości i propozycje współpracy. Chętnie podejmują się nowych wyzwań, które poszerzają zakres działania Centrum i procentują wzbogaceniem możliwości edukacyjnych i informacyjnych oraz wzbogacają ich wiedzę i umiejętności. Bardzo chętnie uczestniczą w projektach, które poza jednorazowymi walorami edukacyjnymi pozostawiają trwały ślad, do którego można się odwoływać przy kolejnych działaniach. Przykładem jest chociażby, wysiana w ubiegłym roku, we współpracy z Wydziałem Biologii UG kwietna łąka. Świetnie się rozwija stanowiąc pożytek dla owadów i przykład dobrych rozwiązań. W oparciu o tą kwietną łąkę przygotowano spotkanie czwartkowe, które odbędzie się 20 lipca.

W myśl powyższych zasad Pracownicy Centrum podjęli współpracę z Urzędem Miasta Gdyni przygotowując oprawę merytoryczną i współpracując z plastykiem nad powstaniem tablicy informacyjnej dotyczącej zasad dokarmiania ptaków pojawiających się na terenie miasta. Tablice przed najbliższym sezonem dokarmiania staną w kilku punktach na terenie Gdyni.

We współpracy z Wydziałem Środowiska Urzędu Miasta Gdyni przygotowano również realizację modelowego rozwiązania zagospodarowania wód opadowych w centrum miasta. Projekt jest już w pełni przygotowany i uzgodniony m.in. z Plastykiem Miasta. Ustalono już wykonawców i zasady realizacji. Przygotowywane jest szkolenie dla odbiorców we współpracy z Fundacją Sendzimira. Zrealizowany zostanie w drugiej połowie września. Przedsięwzięcie wymagało od pracowników poszerzenia wiedzy dot. zagospodarowania wód opadowych oraz precyzyjnej koordynacji zespołu wykonawców reprezentujących różne branże – od projektowej poprzez budowlaną na przyrodniczej i edukacyjnej kończąc.

We współpracy z Urzędem Miasta Gdańska przygotowywana jest realizacja niewielkiej remizy dla ptaków i owadów przy gdańskiej szkole specjalnej. Realizacja, polegająca na zasadzeniu kilku wybranych gatunków krzewów oraz wysianiu kwietnej łąki ma zostać sfinalizowana jesienią.

Zrealizowano wszystkie zaplanowane założenia. Przygotowano i przeprowadzono konkursy, które są już wieloletnią wizytówką działań Centrum. Jednak w związku ze zmianami organizacyjnymi w szkołach (reforma oświaty) odnotowaliśmy mniejszy udział uczniów w konkursach w porównaniu z latami ubiegłymi. Widoczna była zmniejszona frekwencja przy realizacji dwóch konkursów z wieloletnią tradycją - „Bęc jabłkiem w głowę” i „Znani i nieznani ptasi sąsiedzi”. Mniej odpowiedzi wpływa także na konkurs „Zielone pytanie” – tu jednak postanowiono zmienić formułę zadawanych pytań oraz wzmocnić promocję konkursu podczas przedsięwzięć plenerowych.

Ogromnym sukcesem jest tegoroczny, dwudniowy piknik edukacyjny „Bioróżnorodność poznaj by zachować”, którego przygotowanie i realizacja była olbrzymim wyzwaniem logistycznym i organizacyjnym. Centrum wspiera również, już tradycyjnie, studentów kierunków przyrodniczych. W pierwszym półroczu praktykę letnią odbywa student I stopnia biologii UG, aktywnie włączając się w działania edukacyjne Centrum oraz współpracując przy tworzeniu pomocy dydaktycznych.

Nieustannie podejmowane są próby promocji siedziby. W tym celu zacieśnia się współpracę z lokalnymi szkołami, instytucjami, radą dzielnicy, itp. W ramach współpracy Centrum miało np. swoje stoisko na święcie dzielnicy Viva Oliwa.

Półrocze obfitowało w wiele różnorodnych aktywności i inicjatyw pracowników. Wszystkie zaplanowane działania zostały zrealizowane. Część prac stanowiło przygotowanie działań do realizacji w kolejnym półroczu.

Ze wszystkich działań CIEE skorzystało w tym półroczu ok 10 500 osób. Dodatkowo w sumie do informacji znajdujących się na wszystkich, prowadzonych przez CIEE stronach zajrzało 162 301 nie licząc danych z Facebooka.